16 jaar, No. 54. — 's HERTOGENBOSCH. — Zaturdag 4 Mei 1844.

DE NOORD-BRABANDER

Staat- en Letterkundig Dagblad.

ABONNEMENTS-PRIJS
Voorde Stad ƒ 12.
Franco per post ƒ 14.

DICERE VERUM QUID VETAT?
HORATIUS.

ADVERTENTIEN
15 *cents de regel*
behalve 35 *cents zegel*

(*Verschijnende driemalen in de week*: Dingsdag, Donderdag en Zaturdag.)

ITALIE

Volgens brieven uit Napels, van 16 dezer, drukten in Kalabrie de arrestatien, ten gevolge van den jongsten opstand, nog altijd voort, en scheen de regering besloten te hebben met afschrikwekkende gestrengheid tegen al de deelnemers in de zamenzwering te handelen. Te Messina zou een overste in hechtenis genomen en onverwijld naar Napels gevoerd wezen.

De kroonprins van Wurtemberg is den 11 dezer van Napels naar Genua afgereisd, om over Weenen huiswaarts te keeren, terwijl de Grootheriog van Mecklenburg en de Erfprins van Lippe hunne reis uit eerstgenoemde stad naar Konstantinopel hebben voortgezet.

— De kardinaal Pacca, deken van het Heilige kollegie, is te Rome overleden. Zijne redevoering welke nu acht maanden geleden, zulk eenen levendigen indruk te weeg bragt, was zijn testament, hetwelk hij op de geschiedbladeren inschreef. Deelgenoot der gevangenschap van Pius VII, was hij een der beroemdste getuigen van de vernederingen en de grootheid van het pausdom onzer eeuw. In afwachting van meer breedvoerige bijzonderheden over zijne eerbiedwaardige loopbaan, ontleenen wij aan het officieele dagblad van Rome van den 20 April het volgende kort verslag:

«Gisteren, ten zes en een half ure na den middag, is Z. Em. de kardinaal Bartolomeo Pacca, bisschop van Ostia en van Velletri, na eene langdurige en smartvolle, met voorbeeldige onderwerping doorgestane ziekte, de rust der regtvaardigen ingegaan. Z. Em. heeft al de genademiddelen van onze heilige godsdienst ontvangen. De kardinaal Pacca was dekeh van het Heilig kollegie, kanseliér van Zijne Heiligheid, aartspriester der hoofdkerk van St. Jan van Latranen en Apostolisch gezant van Velletri.

Hij was den 25 December 1756 te Benévent geboren, en werd door Pius VII, in het konsistorie van 28 Februarij 1801 tot kardinaal benoemd.» (*Univers.*)

DUITSCHLAND

FRANKFORT, den 29 April. De kleine raad van Argau heeft aan die Roomsch-Katholieke gemeenten, welke haar aandeel in de verdeelde goederen der opgehevene kloosters niet ten behoeve van hare school- en armenfondsen hebben willen aanvaarden, doen aanzeggen zich daaromtrent voor 1 Mei e. k. te verklaren, met bijvoeging dat zij, bij eventuele weigering, voor de gevolgen verantwoordelijk zijn gesteld, en dat aan den grooten raad zoogenaamde [illegible] andere bestemming der ongetwiste sommen zullen worden voorgelegd.

— In het vorig jaar zonden de staten der Rijn-gewesten aan den koning van Pruissen eene petitie van over de kamer van koophandel van Elberfeld, ten doel hebbende de oprigting van een ministerie van koophandel. In zijne troonsrede antwoordde de koning, dat hij dit verzoek in ernstige overweging zou nemen, en aan hetzelve zou voldoen indien zulks voor het welzijn van zijn volk noodig oordeelde.

Tot nog toe heeft Z. M. [illegible] die zaak niet ite kennen gegeven, doch men vermoedt dit eerst goede hoop, dat Z. M. zich gunstig voor het verzoek verklaard heeft, en dus alsdezelfs overvulling eerlang mag te gemoet gezien worden noemt men den heer Roemer consul-generaal van Pruissen te Washington, als het aanstaande hoofd van dit nieuwe departement.

ENGELAND

De terugroeping van lord Ellenbourough houdt de gansche londensche dagblad-pers bezig. De redenen welke zij voor die terugroeping geeft, bewijzen door derzelver tegenstrijdigheid, dat zij enkel op gissingen gegrond zijn. Het juiste van de zaak zal overigens weldra bekend zijn.

Lord Ellenborough verliest, door zijn ontslag, een onbeperkt gezag en eene jaarwedde van negen honderd duizend franks; indien hij zeven jaren in betrekking gebleven was, zou hij aanspraak hebben op een pensioen van honderd vijftig duizend franks; doch zijn verblijf in Indie telt slechts drie en een half jaar.

— Men meent te weten dat een door de *Times* medegedeeld bericht, dat Z. M. de Keizer van Rusland in den loop der maand Mei een bezoek bij H. M. de Koningin [illegible] zou komen afleggen, ongegrond is. Een brief uit St. Petersburg, hier ter stede ontvangen, meldt integendeel, dat Z. M. de Keizer dezen zomer zijne Staten niet zal verlaten, en dat de Keizer alleen eenige weken te Berlijn zal gaan doorbrengen.

FRANKRIJK

PARIJS 29 April.

De Hertogin van Kent heeft gisteren de galerijen van de Louvre bezocht, en zal morgen de tentoonstelling van nijverheid gaan bezigtigen; haar vertrek naar Duitschland is op aanstaanden vrijdag bepaald.

Van het gebouw der tentoonstelling zal de zaal, welke voor de groote werktuigen is bestemd, en zesduizend ellen oppervlakte heeft, waarschijnlijk het meest de aandacht trekken, daar deze is opgevuld met allerlei stoomwerktuigen, [illegible] lokomotiven, weefgetouwen, werktuigen tot het boren van artesische bronnen, lantaarnen voor vuurtorens, klokken en hangende bruggen.

— Men zegt dat alhier personen aangekomen zijn met een plan om de stad Pointe à Pitre op het eiland Guadeloupe, die den 8 Mei des vorigen jaars door eene aardbeving geheel en al verwoest is, op eene veel grootere schaal te herbouwen, en op eene wijze dat die in het vervolg niet meer door aardbevingen zou te lijden hebben, en dat in geval van brand het vuur zich niet meer zoo spoedig van het eene huis aan het andere zal kunnen mededeelen. Dit plan is onder het opzigt van den admiraal Gourbeyre vervaardigd.

— De diskussie over de wet op het onderwijs is bij de Pairs nog niet geëindigd. In de zitting van den 29 hebben het woord gevoerd, de heer Pasquier, die het ontwerp verdedigd, en de markies de Barthelemy, die het met nadruk bestreden heeft.

— Nadat in de zitting van den 30 April de heer Viennet ten voordeele van het aanhangig ontwerp op het onderwijs het woord had gevoerd, en na eenen woordenstrijd over de ordonnantien van 1828, is de kamer der Pairs overgegaan tot de beraadslaging van de afzonderlijke artikelen van het ontwerp. Bij het vertrek van den post was de markies de Turgot bezig, een door hem voorgesteld amendement op het eerste artikel te ontwikkelen.

— De kamer der Gedeputeerden houdt zich heden met de verkiezing van [illegible] wettigheid der verkiezing van den heer Lafitte werd door den heer Felix Real, de rapporteur der kommissie, en door den heer Deausmeaux de Givre met klem ondersteund, doch door den heer de Beaumont bestreden. Bij het vertrek van den post van den 29 duurden die debatten voort.

— De kamer der afgevaardigden heeft op nieuw de verkiezing van den heer Charles Lafitte vernietigd, 185 stemmen hebben zich *tegen*, 176 *voor* de toelating van dien afgevaardigde verklaard.

— De gezondheids-toestand van Lodewijk Philips blijft zoo wel het publiek der provincien als dat der hoofdstad bezig houden. De tegenstrijdigste geruchten ter dier zake, volgen elkander op; terwijl men in sommige kringen verhaalt dat die toestand alles behalve geruststellend is, verzekert men in anderen dat Z. M. zich nooit gezonder heeft bevonden.

Wat hier ook van zij, zeker is het dat, sedert Z. M. van het paardrijden heeft moeten afzien, — iets, hetwelk op zijnen onderdom geene verwondering kan baren, — hij niet te min vrij lange en vermoeijende uitstappen naar Dreux en zelfs naar Eu blijft doen en dagelijks met den heer Guizot werkt.

Men zegt wijders, dat ofschoon Lodewijk Philips met kalmte het naderen van de gebreken des ouderdoms te gemoet ziet, de hem eigene vastheid van karakter hem niet doet verzuimen, rijze geneeskundige voorzorgen te nemen. Onder anderen zijn er aan een der voornaamste geneesheeren van Parijs voorstellen gedaan, om den koning overal te vergezellen, en het is alleen de verbazend groote som, welke die geneesheer, als vergoeding voor de opoffering eener winstgevende praktijk eischt, welke het treffen eener overeenkomst tot heden heeft vertraagd. (*Gazette de Metz.*)

BELGIE

Men is te Brussel zeer verlangend naar den uitslag der beraadslagingen over de [illegible] legenheden, welke, tot veler groote [illegible] niet openbaar maar in zitting met gesloten deuren, in de Kamer der Representanten gehouden worden. Bij de onaangenaamheden, waarin de invoering van differentiaalregten het Belgisch [illegible] nemen reeds met die van Engeland en Nederland dreigt te wikkelen, komt nu ook de groote [illegible] moeijelijkheden met de fabriekanten te Gent, die wier naam, zeide men, gisteren verklaard moest worden dat hunne vertegenwoordigers tegen het stelsel der Regering stemmen zouden, bijaldien deze

bleef volharden in het afscheiden van hetgene den handel en de nijverheid betrof. Bijaldien de Vlaamsche industriëlen hunne meening blijven volhouden, zoude men zelfigt ook van den kant van Frankrijk reklamatiën te wachten hebben.

NEDERLAND.

'S HERTOGENBOSCH 2 Mei.

Wij vernemen uit Tilburg, dat Z. M. de Koning aldaar gisteren avond is gearriveerd, en afgestapt aan hoogst deszelfs gewoon verblijf.

-- Men vertelt algemeen, dat de aanvraag tot het aanleggen van een ijzeren spoorweg van Antwerpen, langs Breda, naar 's Bosch en verder, is gewezen van de hand. Naar men zegt, zoude zulks aan militaire konsideratiën moeten worden toegeschreven.

's GRAVENHAGE 30 April.

Z. Keizerl. H. de Grootvorst van Rusland heeft, door Z. Exc. den baron van Maltitz, gevolmagtigd minister van Rusland bij dit hof, eene uitstekend fraaije, met de beeltenis van den Grootvorst prijkende snuifdoos doen ter hand stellen aan den generaal-majoor van Omphal, adjudant honorair van Z. M., en twee dergelijke doozen, met het cijfer van Z. K. H. versierd, aan den baron Girard Miellet van Goehoorn, adjudant des Konings, en aan den baron Sirtema van Grovestins, kamerheer van Z. M.

-- Bij besluit van den 27sten April jl., heeft Zijne Majesteit tot ridder der orde van den Nederlandschen Leeuw benoemd, den gepensioneerden majoor der infanterie A. D. Weber.

-- De Minister van Financiën maakt bekend, dat, ter uitvoering van zijner Majesteits besluit van den 23sten April 1844 (*Staatsblad* n°. 24), omtrent eene uitloting ter aflossing van Losrenten, ten laste van 's Rijks Overzeesche bezittingen, rentende vijf ten honderd en van het daarop gevolgde koninklijk besluit van den 25 April jl. Litt. H^s, regelende den voet en de wijze dier uitloting, op Zaturdag den 4 Mei aanstaande, des namiddags ten 2 ure ten overstaan van eene kommissie uit de Algemeene Rekenkamer, in het openbaar in het lokaal van het Ministerie van Financiën in *'s Gravenhage*, zal plaats hebben de uitloting ter aflossing van Losrenten, rentende *vijf* ten honderd, bij art. 2 van het eerstgemeld besluit bedoeld, te weten:

a. Zoodanig getal Losrenten, als zullen kunnen worden afgelost uit de deelnemingen *in geld*, tot plaatsing van 4 percents obligatiën, volgens Zijner Majesteits besluit van den 13 April 1844 (*Staatsblad No.* 23.)

b. Een getal van *tien duizend* Losrenten, af te lossen uit de middelen, vermeld in art. 16 der wet van 6 Maart jl. (*Staatsbl. No.* 14.)

De nummers van de uitgeloote losrenten zullen ten spoedigste, in de *Staats-Courant* worden bekend gemaakt, en zullen dezelve losbaar zijn op den 1 Julij aanstaande, na welken dag geene verdere renten er op zullen worden betaald; blijvende de uitgeloten losrenten niet te min geschikt tot gebruik bij de stortingen in losrenten, voor de deelneming in de negotiatie, volgens Zijner Majesteits opgemeld besluit van den 13 April jl., voor of op den 15 Mei aanstaande, te doen.

's GRAVENHAGE 1 Mei. Uit Zwolle meldt men onder dagteekening van den 28 April:

"Gisteren avond zagen wij onze stoomboot naderen, terwijl zij op het sleeptouw een half masteloos schip mee zich voerde, hetwelk weldra scheen te zijn het beurtschip *de Vriendschap*, kapitein Boxem, varende tusschen deze stad en Haarlem. Dit schip was van Zaturdag op Zondag, ten gevolge van het zware zeil een gezigt buiten het eiland Marken op de Zuiderzee strevende, door eenen zijdewinds overvallen, die zoo hevig was, dat alle zeilen, tuigen en het bovengedeelte van den mast naar beneden stortten, zoodat alleen een stuk paal van den mast staan bleef. Gelukkig werd niemand van de aan boord zijnde manschap gekwetst, en zoo gelukte het, het deerlijk gehavende schip weldra voor anker te brengen en uit de zee zeil- en touwwerk te redden. De hoop der schepelingen op de voorbijkomende *Kampen-Stoomboot* mogt niet verwezenlijkt worden, want de kapitein van deze verontschuldigde zich door de omstandigheid, dat de boot nog denzelfden dag weder naar Amsterdam terug moest en hij zich niet durfde ophouden. Hij wees op de *Zwolsche Boot*, die weldra zoude volgen. Deze nam dan ook het schip op het sleeptouw, en voerde, niettegenstaande hetzelve zwaar geladen was, zegevierend met zich over zee en door het Zwolsche diep het Zwartewater op, het aldus veilig binnende in de haven onzer stad.

De ongewone vracht en het oponthoud bij de ontmoeting heeft de aankomst van onze boot slechts één uur kunnen vertragen. Op nieuw is aldus gebleken het groot vermogen van de stoomkracht die deze onze boot bezit, welke buiten twijfel behoort tot de schoonste ijzeren booten, die onze Vaderlandsche wateren doorklieven. — Volgt men hem bij, dat er thans ingtingen zijn getroffen, ten gevolge waarvan, ook in het enkel geval van eenen lagen waterstand op het Zwolsche diep, de passagiers er op kunnen rekenen van geregeld over te komen; — neemt men in aanmerking dat door middel van deze boot, in verband met de spoortreinen, men gemakkelijk in eenen dag van Rotterdam, Delft, 's Hage, Leyden en Haarlem, thans Kampen, Zwolle en Meppel kan bereiken, en in eenen dag van de laatstgenoemde steden naar de eerstvermelde kan komen; dan mag het reizend publiek zich geluk wenschen met het behoud van de Zwolsche Stoomboot-maatschappij, welke, na zware schokken, zich schoon heeft hersteld, en onder een uitnemend georganiseerd voorlooping bestuur, eene veelbelovende toekomst te gemoet gaat."

Mengelwerk.

DE VERKIEZING IN NOORD-BRABAND.

Nederland heeft in den Heer LEOPOLD VAN SASSE VAN IJSSELT een edelen, onafhankelijken, vaderlandslievenden man verloren, die niets, zelf zijne gezondheid niet ontzag, daar waar hij begreep dat het het welzijn des vaderlands gold. De diskussien over de wet van 6 Maart jl. de oorzaak van zijnen spoedig daarop gevolgden dood, leverden hier, met zoo vele anderen, de sprekendste bewijzen van op. De provinciale staten van Noord-Braband moesten de plaats van dezen waardigen man doen vervullen, en eenen nieuwen afgevaardigden voor de staten-generaal kiezen. LEOPOLD VAN SASSE VAN YSSELT is een der hevigste tegenstanders der wet van 6 Maart geweest. Met eene kracht en kernachtigheid, den man bijzonder eigen, had hij in de vergadering der staten-generaal [illegible] die in geheel Nederland weerklank vond.

Alleen de Minister begreep, dat de tegenstanders der wet, door Z. E. voorgesteld, de taal niet spraken door de publieke opinie gedeeld. Bij de nieuwe verkiezingen moesten de provinciale staten derhalve zooveel in hun was, door hen die zij kozen, de strijd tusschen deze afgevaardigden en den minister beslissen; door hunne keuzen moesten zij bewijzen of zij hun gehouden gedrag goedkeurden of niet. Reeds hebben de provinciale staten van Zuid-Holland door het kiezen van den Heer THORBECKE met eene overgroote meerderheid en buitengewone eenstemmigheid, getoond, dat zij de grondwetsherziening verlangden, en niet met den minister overeenstemden, dat Z. E. door deze voor te stellen een fakkel van tweedragt onder de natie zoude werpen. De provinciale staten van Noord-Braband moesten eenen plaatsvervanger voor den vereenigden LEOPOLD VAN SASSE VAN YSSELT kiezen. Op wien kozen zij? Met eene meerderheid van 29 stem-

men wordt de oudste zoon van den overledenen, [illegible] tot de vervulling van de plaats zijns zaligen vaders verheven. Kan meer een schitterender bewijs vernomen der goedkeuring van de provinciale staten van Noord-Braband, van het gehouden gedrag huns edelen afgevaardigden, die een der hevigste en krachtigste tegenstanders der maatregelen van den minister was. En bij zulken ondubbelzinnige bewijzen der publieke opinie, in zooverre ook de provinciale staten kunnen geacht worden haar te begrijpen, durven de minister en zijne tolken, hen die kunne voorstellen met alle mogelijke kracht en volharding bestrijden, beschimpen, en zelf de laatste vermoedens uiten die waarlijk getuigen, dat hun, die zulke denkbeelden van hunnen naasten durven te koesteren, het hart nooit edel in de borst sloeg!

Wij hebben de eer niet den Heer LODEWIJK VAN SASSE VAN YSSELT te kennen, wij kunnen dus niets van zijne parlementaire loopbaan voorspellen. Indien ZEd. echter de noodige vereischten voor zijne nieuwe en gewigtige loopbaan bezit, hetgeen wij gaarne vertrouwen en spoedig zal blijken, dan is de kuis der provinciale staten zoo edel als schoon. Waarlijk zij hebben door dezelve, den overledenen een gedenkteeken opgerigt, veel meer waard, veel schooner dan de grootste kunstenaar het uit marmer, had kunnen beitelen. Aan den zoon zal het gedrag des vaders tot spoorslag dienen. De onafhankelijke, krachtige, edele taal van eenen SASSE VAN YSSELT zal weder in de vergaderingen der Staten-generaal weergalmen, en de vader zal in den zoon blijven voort leven. Schoonere hulde, kon den edelen LEOPOLD VAN SASSE VAN YSSELT niet gebragt worden. De geschiedenis zal het vermelden, hoe zijne taal de denkbeelden uitdrukte van het volk dat hij vertegenwoordigde, voorzeker van het geheele gewest waarin hij woonde; de bewijzen hoe dankbaar men voor zijne behartiging der belangen van het vaderland was, zal zij uit deze kenze putten.

Eene edele maar moeijelijke taak rust op den zoon, die zulk eenen vader opvolgt. Het vaderland hoopt en vertrouwt, dat des vaders gedrag de poolstar zal zijn, waarnaar zich de zoon rigten zal.

Weldra zullen de verkiezingen voor het aanstaande parlementaire jaar moeten geschieden; mogt de ontwaakte geest bij de provinciale staten levendig blijven en de laatste gedane keuzen voor de volgende tot voorbeeld dienen. Mogelijk gaan wij dan nog eene betere toekomst te gemoet. Want waarlijk indien thans niet handen aan het werk geslagen worden, men zal eene gelegenheid voorbij hebben laten gaan, die nooit weder terug zal komen. Door het gezond verstand der natie is Nederland als door een wonder de gehate belasting op de bezittingen ontkomen. De schatkist is nu gevuld. Men zie thans toe, dat die schatten niet weder aan de kostbaarheid eener op te groote schaal ingerigte huishouding verspild worden, maar dat met vermindering van den rentelast, terwijl uit verminderde uitgaven besparingen worden geschapen, die het evenwigt tusschen uitgaven en inkomsten brengen, dat het staatsverdrag herzien, de handel opgeheurd worde. Zorgen de provinciale staten, dat de voldoening dezer eischen door hunne te doene keuze verkregen worden, dan zal welden eene vermindering van lasten den burger verblijden, en alles weder bloeijen wat thans kwijnt en den dood nabij is. (*N. R. K.*)

RUSLAND IN 1839.

Vervolg van No. 52.

Neen, Nikolaas kent de waarde van zijn volk niet; hij had anders reeds lang vergeving geschonken: de goedertierendheid strijdt met zijne inborst, en daarenboven, schijnt zij hem in de rol, welke hij op het staatkundig tooneel te vervullen heeft eene zwakheid, door welke de [illegible] koningschap te kort doet, gewoon zijne [illegible] te meten naar de vrees die hij inboezemt beschouwt hij het medelijden als ontrouw aan zijn wetboek van staatkundige zedeleer.

Ik, die de magt van [illegible] over [illegible] beoordeel naar die welke [illegible] over [illegible] uitoefenen, in [illegible] gezag [illegible] getoond te hebben, [illegible] zagen; keizer Nikolaas heeft alleen durven [illegible] ken. Dit valt in den [illegible] zijn volk en [illegible], die zich op vrijerij verstaan, wijt hij onmiddellijk

doorgestig millioen menschen gevleid wordt, welke zich beijveren hem te overtuigen, dat hij ver boven het menschdom verheven is, meent op zijne beurt eenige korrels van den wierook welke men hem zoo zwistig toewaait, der eene van zijn ruw volk te moeten opdisschen, en het is die wierook welke het volk tot wreedheid hansoort. De Rus kent geene tegenweg, zijn vorst wil, durft niet vergeven, daarom plaatst hij zich op dezelfden trap als zijne woeste onderdanen, hij verhardt zich met hen; hij schroomt niet hen met redelooze dieren gelijk te maken, om hunne verknochtheid te verwerven: volk en vorst wedijveren in dwaling en bedrog, vooroordeelen en onmenschelijkheid. Verfoeijelijke vereeniging van barbaarschheid en van zwakheid! ruilhandel van wreedheid! huichelarij en leugen! ziedaar de ziel van een wangedrocht, van een afzigtelijk ligchaam, wiens bloed vergift is! en dit monster is het despotismus!....

Veertien jaren hebben de twee echtgenoten, meer naast, dan wel in de mijnen van Oural gesleten; want de armen van eenen werkman, zoo als de prins, konden bij de behandeling van het houweel van niet veel nut wezen: hij is daar, om er te zijn.... ziedaar alles; maar hij is galeislaaf, dat is genoeg.... Straks zult gij zien waartoe deze toestand een man... *en zijne kinderen*!!! veroordeelt....

Er zijn te Petersburg ook menschlievende Russen, en ik heb er ontmoet, die het leven der galeislaven zeer dragelijk vinden, en die zich beklagen dat de nieuwere schrijvers het lijden der zamenzweerders in de mijnen van Oural overdrijven. Zij bekennen wel is waar dat hun lot niet benijdenswaardig is, dat men hun geen geld mag zenden; maar dat hunne bloedverwanten hen door het overmaken van kleederen en levensmiddelen kunnen ondersteunen.... Maar zeg mij eens, welke levensmiddelen zijn zonder te bederven, tegen die fabelachtige afstanden, onder zulk eene luchtgesteldheid bestand?... Doch hoe groot ook de ontberingen, en het lijden der veroordeelden zijn, de ware vaderlanders keuren het staatkundig *bagno* van Russische uitvinding zonder voorbehoud af. Die kleijers van beulen vinden de straf nog altijd te zacht voor de misdaad.

De fransche republikeinen hebben zich den 18e fructidor van hetzelfde middel bediend: een der vijf directeuren, Barthelemy, benevens een groot getal andere personen, beschuldigd en overtuigd van met geene genoegzame geestdrift de philanthropische denkbeelden van de partij der meerderheid te hebben goedgekeurd, werden naar Cajenne verbannen; doch men verbande die ongelukkigen zonder hen te onteeren; men behandelde hen als overwonnen vijanden, doch tevens als burgers. De republiek zond hen naar landen, waar de lucht den Europeanen den dood geeft, maar zij maakte hen ten minste niet tot paria's.

Wat er ook van de genoegens van Silezië zij, de gezondheid der prinses Troubetzkoi is door haar verblijf in de mijnen, hevig geschokt: het is moeijelijk te begrijpen hoe eene vrouw aan de weelde der groote wereld in een wulpsch land gewoon, zoo lang de ontberingen van allen aard, waaraan zij zich uit vrijen wil onderworpen heeft, hebbe kunnen doorstaan. Zij heeft willen leven, zij heeft geleefd, zij is moeder geworden, en heeft hare kinderen opgevoed onder eene luchtstreek, waar de langdurigheid en de gestrengheid van den winter met het leven onbestaanbaar schijnen. De thermometer daalt er ieder jaar tot 36 à 40 graden: dit luchtgestel alleen zou voldoende zijn, om [illegible] gesticht uit te roeijen. Maar de edele vrouw heeft nog wel andere zorgen.

Na verloop van zeven jaren ballingschap, toen hare kinderen zekeren leeftijd bereikt hadden, verweerde zij aan iemand harer familie te moeten schrijven, om hem te bewegen van den Keizer nederigelijk toestemming te willen afsmeeken, om hare kinderen naar Petersburg of naar eene andere groote stad te mogen afzenden, ten einde er eene behoorlijke opvoeding te kunnen genieten.

Het verzoek werd den Czar aangeboden, en de vaardige [illegible] van Peter I. antwoordde, dat de kinderen van een galeislaaf zelfs galeislaven, en dus gevolg altijd geleerd genoeg zijn.

Over dit antwoord hebben de familie der prinses, de vroondeelde, gedurende zeven volgende jaren het stilzwijgen bewaard. De menschelijkheid, de eer, de christelijke liefde, de godsdienst, waren de eenige, welke die ongehoorde barbaarschheid wraakten; niet eene menschelijke stem hief zich tegen die wederregtelijke gerechtigheid verheven.

Heden echter doet eene verdubbeling van ellende een klagend kreet uit de diepte van dien afgrond opgaan.

De prins heeft zijn straftijd volbragt, en nu, zegt de ontslagen ballingen veroordeelde, om met hunne jonge familie, in een der afgelegenste hoeken der wildernis, eene kolonie te vormen. Hunne nieuwe verblijfplaats *opzettelijk*, door den keizer zelf uitgekozen, is zoo woest en onbekend dat de naam van dit hol niet eens op de kaarten van den Russischen staf, ofschoon deze met kleingeestige juistheid zijn opgemaakt, voorkomt.

Gij begrijpt dat de toestand der prinses (ik spreek alleen van haar) nog rampzaliger is, sedert men haar *veroorlooft* dien eenzaamheid te bewonen, [illegible] verwarmen; daar ten minste had de huismoeder gezellen in het ongeluk, stomme troosters, getuigen van haren heldenmoed, zij ontmoette menschelijke blikken, die haar martelaarschap eerbiedig bewonderden en beweenden. Zij vond daar harten die van belangstelling voor haar klopten; eindelijk, zonder juist behoefte tot spreken te hebben, bevond zij zich onder menschen, en de gouvernementen mogen vonnis op vonnis, straf op straf stapelen, het medelijden zal overal doordringen waar menschen zijn.

[illegible] bevinden, [illegible] onbegaanbare bosschen en [illegible] moerassen overtrekken, zich beschutten tegen eene doodelijke koude in eene planken hut? hoe eindelijk alleen met man en vijf kinderen leven honderd mijlen, misschien meer verwijderd van alle menschelijke woning, zonder die van den bewaker der kolonisten?....

Zooveer als ik de onderwerping der prinses bewonder, zooveer moet ik ook bewonderen de welsprekendheid en de teedere overreding, die zij moest aanwenden, om den tegenstand van haren echtgenoot te overwinnen, en hem te overtuigen, dat zij minder te beklagen is nu zij bij hem kan blijven, met hem kan lijden, dan zij te Petersburg zou zijn omringd door alle gemakken des levens maar van hem gescheiden.

Deze vader en moeder van alle hun verstoken, zonder ligchamelijke kracht, [illegible] zooveel rampspoed, uitgeput door de teleurstellingen van het verledene, door ongerustheid voor de toekomst, vergeleken [illegible] hunne kinderen, wier onschuld het hartzeer der ouders verzwaart; deze martelaars eener wreede staatkunde, weten op dit oogenblik niet meer waarvan zich zelven en de hunnen te voeden. Die kleine galei-boeven van geboorte, die keizerlijke paria's zonder naam, al hebben zij geen vaderland, geen rang in de maatschappij, de natuur toch gaf hun een ligchaam dat voedsel en kleeding noodig heeft; zal eene moeder welke waardigheid, welke herheid van ziel zij ook bezitte, de vrucht harer ingewanden zien omkomen, zonder genade te roepen? neen; zij vernedert zich.... en ditmaal niet uit christelijke deugd; de sterke vrouw is door de wanhopende echtgenoote overwonnen, men bidt God om de eeuwige zaligheid, zij bidt den mensch om brood..... dat God haar vergeve. Hare kinderen zijn ziek, en zij kan hen niet te hulp komen, zij kan hen niet verkwikken, zij kan hun geen geneesmiddel toedienen, [illegible] hen te verligten, om hen te genezen, [illegible] welligt hun leven te redden, [illegible] konden zij, hoe weinig dan ook, op [illegible] staat hunner [illegible] rekenen, in [illegible] nieuwe ballingschap ontbreekt hun alles. In dien uitersten nood ziet de edele moeder niets dan hunne ellende; de vader, door zoo veel ongelijk neergebukt laat haar volgens hare ingeving handelen; kortom, met heldhaftige edelmoedigheid de wreedheid eener eerste weigering vergetende schrijft de prinses eenen tweeden brief: deze brief is aan haren familie gerigt, maar voor den Keizer bestemd. Dit was meer dan zich vernederen, dit was meer dan de hand kussen die slaat; dit was vergeten wat men zich zelve verschuldigd is; maar wie zou haar, de ongelukkige, niet vrijspreken?.... God vraagt van zijne uitverkorenen andere opofferingen, zelfs die der regtmatigste fierheid: God is edelmoedig en zijne schatten zijn onuitputtelijk. [illegible] de mensch [illegible] lang zonder [illegible] heid, heeft van de dingen dezer aarde slechts de schoone zijde gezien, hij heeft van begoochelingen geleefd, zoo als men nu in Rusland wildeschen reizen.

(Vervolg hierna.)

Beschrijving van eenen KUNST-APPEL.

(Ingezonden.)

Dit Kunststuk (dat men met regt onnavolgbaar en eenig in zijne soort kan noemen) is, volgens de gedachten van kundige liefhebbers, gemaakt door den vermaarden Albert Vinkenbrink, en uitgevoerd met ouverbeedelijke behendigheid, moeite en naauwkeurigheid. (*)

Het buitenste, hetwelk een volkomen Appel verbeeld, is gemaakt van Palmhout, en in zijne doorsnede omtrent 2 duimen groot, en gaat in het midden open, in de manier van eene Doos, ter dikte van een 1½ lijn.

Binnde de 2 gedeelten of helften des Appels van binnen vervuld met Beeld- en Snijwerk van zachter soort van hout, alles uit een enkel stuk, waarschijnlijk de zeven Hoofddeugden op het oog hebbende, zoo als uit de volgende beschrijving te zien is.

IN DE EENE HELFT;

Bestaat de voorgrond in drie Trappen, die de geheele breedte beslaat; in het midden is een lange verwulfde Gang, aan welks einde eene Bedstede is, voorzien met Gordijnen en een Stoel, en waarvoor eene vrouw staat; in genoemde Gang bevinden zich drie ingangen, waarvan de eerste naar een Kamertje gaat, waarin een man staat te bidden achter twee ongeschoven Gordijnen, en welks ingang door een uitstekenden Arnblaker verlicht wordt. Achter dit vertrek ziet men nog verscheidene Vertrekken, benevens eenen smallen Gang, die schuins naar achter loopt, zijnde alles verwulfd; wordende de groote Gang verlicht door eene groote hangende lamp of kroon. Bij meergemelden Gang op den Voorgrond staat eene arme vrouw, leunende op eene kruk; aan de linkerzijde van meergemelde Gang, bevindt zich een Portaal, waarin een arm kind op een bos stroo zit, om een aalmoes biddende; bij hem staat een man met een hondje, welke Man schijnt in den zak te tasten om hem iets te geven; daarachter is een getralied hek, waarvoor een gemanteld Man staat daardoor ziende.

Uit gemeld Portaal, gaat men door eene deur naar een ander Portaal, of wel eene poort van eene gevangenis; hierboven is een fraai en kunstiggemaakte Trap, regt tegenover een Deur; waarin een Man die naar eenen anderen Man ziet, die met een pak aan een stok op schouder den gemelden Trap opgaat naar eene portaal, hetwelk mede verwulfd is en met eene Kroon verlicht wordt en in welk Portaal twee bejaarde Mannen zitten, die met elkander schijnen te spreken; ten einde van dit gemelde Portaal is eene deur, die naar een achtervertrek gaat, en tegenover den Trap is eene deur, waardoor men komt op eenen Trap van 5 of 6 treden, die naar eene Kamer gaat, voorzien van twee Vensters, waarvan het eene half open, maar het andere geheel open zijnde, ziet men daarvoor eenen Man zitten en waarachter men op den wand aan het vertrek den naam van den Maker vindt in een tafereel; bezijden dien prachtigen Trap, meergemeld, bevindt zich een Wenteltrap, die uitkomt op de deur van het vertrek; alles ten uiterste geproportioneerd, en de beelden schoon niet veel over 3 linien groot zijnde, zijn zeer wel gemaakt, schoon en ongedwongen in hunne beweging, enz.

IN DE ANDERE HELFT.

Heeft de kunstenaar eene Kerk gevoegd, vol gewoel, werk en beelden; vooral niet minder dan het reeds beschrevene. Het verwulfsel van dit gebouw wordt onderschraagd door 24 [illegible]; ter regterhand tusschen de eerste zij ziet men eene groote Lijkstatie, gaande vooruit een Predikheer, dan volgen de Dragers met het Lijk, [illegible] vervolgens de Medegangers, en die weder door eene menigte Aanschouwers gevolgd worden, tusschen de tweede rijderend zich het graf, met al het toebehoorende zand, schoppen, oude planken enz., alles ten uiterste natuurlijk; ter zijde, op hoop zand van het Graf zit een meisje die door een bejaard man schijnt getroost te worden; [illegible] in het midden op een trap, die de geheele breedte des gebouws beslaat, zit een arm wijf die door een ander een brood wordt toegereikt, uit de nevens haar staande

(*) *Hij heeft geleefd in de 17de eeuw, zijnde de Predikstoel An de Nieuwe Kerk te Amsterdam, door hem gemaakt de.* 1648.

broodmand, tusschen de derde en vierde wordt iemand gewasschen en gereinigd, aan de linkerzijde bevindt zich een fraai gebouw met een balcon, met eene sierlijke balustrade voorzien, in de deur van dit gebouw staat een man met een beker, die door een ander wordt ingeschonken uit eene groote kruik; daaromtrent staat eene arme vrouw, die uit dergelijken beker drinkt, en op het balcon van gemeld gebouw wordt een arme gekleed. Verder is de Kerk met verscheidene kroonen en belooriijke ornamenten versierd, als Wapenschilden der overledenen aan de pilaren gehecht, een Krijgsvaan en een Christusbeeld op den voorpilaar en op den eersten pilaar een Schild, waarop de letters A. V. gesneden zijn, hier is mede alles met de uiterste naauwkeurigheid en kunst gemaakt, de beelden in deze helft, zijn omtrent van dezelfde grootte, zijnde het langste beeld, namelijk de aanspreker, nog geen 3½ lijn groot, maar alles ten uiterste bevallig.

De oplettende aanschouwer wordt in verwondering weggerukt, als men in aanmerking neemt, de grootheid dier onderneming en overmoeidheid in het uitvoeren daarvan.

Het schijnt verder onbegrijpelijk te zijn, van welke werktuigen de maker zich heeft bediend, en hoe hij die heeft weten te besturen en te gebruiken in het uithalen en bewerken van de afgelegenste en diepste kamers en vertrekken, niettemin in alles, als meer gezegd, zeer kunstig geschikt, in eene admirable orde gemaakt.

(Wij hebben het kunststuk, waarvan hierboven melding wordt gemaakt, gezien en bewonderd. Ieder liefhebber, welke zich de moeite wil geven, om den heer Koenraad Reekers bij zich te ontbieden, zal zich met ons kunnen verlustigen in het aanschouwen van een snijwerk dat verbazend in deszelfs kleine proportiën aller verwondering werken moet. Wij durven ieder aanraden zich dat genoegen te verschaffen.) Zie hierachter de Advertentie.

Advertentiën.

*** Heden behaagde het der Goddelijke Voorzienigheid, tot onze droefheid, uit dit leven tot Zich te nemen onzen waardigen Vader en Grootvader *ADRIANUS JOSEPHUS VAN DE WETERING*, in den ouderdom van 80 jaren en 6 maanden, na voorzien te zijn geweest van de laatste Sacramenten onzer Moeder de Heilige Kerk.

's Hertogenbosch, den 1. Mei 1844.

G. J. VAN DE WETERING.
A. J. M. VAN DEN BOGAERT.
H. A. A. VAN DEN BOGAERT.
M. T. A. VAN DEN BOGAERT.

*** Al wie iets te vorderen heeft van, of verschuldigd is aan den Boedel en Nalatenschap van wijle den Heer *J. A. NUIJTS*, in leven Negotiant alhier, worden verzocht daarvan vóór *1. Mei* 1844 opgave of betaling te doen aan den ondergeteekende.

M. P. S. VAN SON.

's Bosch 1 Mei 1844.

N. 83. Ten gemelden Sterfhuize, zijn uit de Hand te Koop onderscheidene RIJTUIGEN, als: een DROSKI, PLAISIER KARRETJE, HOOGKAR, etc. alsmede een PAARD.

ZILVEREN KERKWERKEN.

De ondergeteekende heeft de eer te berigten, dat zijnen winkel steeds voorzien is van FENESTRABELS, CIBORIEN, KELKEN, gewone en Brabandsche patroenen, WIEROOK-VATEN, WIJNAMPOEREN, met en zonder SCHENKBLAD, SCHILTEN en KAMMEN op Missalen, LIEVE VROUWE KROONEN, CHRISTUS-BEELDEN, met ZILVEREN en EBBEN HOUTEN KRUIZEN, enz. enz., en dat hij bij buitengewone aantragen van zeer kostbare stukken, in de gelegenheid is, die met de meesten spoed en naauwgezetheid uit te voeren, benevens die artikelen op deszelfs, ten zijnen huize, gevestigd Fabriek worden vervaardigd als ook

NB. Hij belast zich mede met het herstellen en bijvergulden van oude hierboven genoemde voorwerpen en belooft eene prompte en civiele bediening.

(*) HERMANS,
te *Eindhoven*.

*** Een BARTOG, alsmede een KANT, worden achter het Stadhuis te *'s Hertogenbosch* belast, zich met den INKOOP der RECEPISSEN der 3% LEENING tegen den laatst lopenden cours, met bijbetaling der renten *van af den eersten der maand*, waarin de storting geschied is. Ook belasten zij zich, met de OVERNAME der nog te doene Fournissementen.

*** Men vraagt een APOTHEKERS LEERLING, uit den deftigen Burgerstand, op billijke voorwaarden. Adres Letter A., brieven *franco* Drukker dezes.

*** En vente chez *MULLER*, frères, Libraires à *Bois-le-duc*:

Le Grand Catéchisme de Malines,

illustré par

WAPPERS, DE KEYSER, LUYTERS, HACHE, BROWN, ETC.

Cent Cinquante gravures,

Vignettes et Culs de Lampe, planches coloriées, imprimées en or et couleurs à la manière des anciens, et 40 ou 50 planches tirées à part.

L'ouvrage formera 30 livraisons, au prix de 25 Cents.

Une livraison par semaine.

II. **L'Illustration, Journal Universel,** Orné de Gravures sur tous les sujets actuels, paraissant tous les Samedis et contenant 16 pages in folio.

Prix par an f 20,— et f 5,— par trimestre.

III. **Geschiedenis van België,** door HENDRIK CONSCIENCE. PRACHTUITGAVE versierd met ongeveer 200 Houtsneden, groote Platen, Beeldletters, Loofkransen, enz. geteekend door WAPPERS, MADOU, enz. en in Hout gesneden door H. en W. BROWN.

Het geheele Werk zal in 50 afleveringen worden uitgegeven, tegen den prijs van 20 Cents. Iedere week ziet er een het licht.

*** De ondergeteekende heeft de eer aan het geacht publiek dezer stad te berigten, dat hij alhier ter bezigtiging heeft medegebragt zijn algemeen geroemd **KUNSTSTUK**, bestaande uit een

Palmen-houten Appel,

die in het midden doorgesneden het verwonderlijkst miniatuur houtsneewerk bevat, dat ooit is gemaakt geworden. Diegenen welke in staat wenschen gesteld te zijn, hetzelve te zien, gelieven den ondergeteekende te ontbieden op de markt, bij *PAULUS*, in het Duitgens-welvaren.

's Bosch 2 Mei 1844.

Koenraad Reekers.

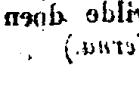

F. J. M. RITS, Notaris, residerende te *'s Hertogenbosch*, zal, voor zijne principalen, op Maandag den 13 Mei 1844, des namiddags ten zeven ure, in het Oud Stads Komthuis, aldaar, in het openbaar finaal verkoopen:

Een hecht, sterk en goed doortimmerd **Herenhuis**, gemerkt E. No. 341, met OPENPLAATS en BLEEKVELD, staande en gelegen te *'s Hertogenbosch* in de Verwerstraat, kadaster Sectie G. Nummer 1790, groot 1 Roede en 31 Ellen.

Te aanvaarden bij de betaling der Kooppenningen.

Staande met de Slagen op f 1925,00.

Voorts zal genoemden Notaris *RITS*, op Dingsdag den 14e Mei 1844, provisioneel en op Dingsdag den 28e Mei 1844, finaal telkens des namiddags ten vier ure, ten herberge der kinderen *VAN ERP*, nabij de R. C. Kerk te *Geffen* in het openbaar verkoopen:

EEN LANDROUWERSHUIS, met ACHTERHUIS en SCHUUR, KAMPJE ERF, HOE en BOUWLANDEN, gelegen onder de Gemeente *Geffen* aan den Straatweg, mitsgaders eene HUISPLAATS met HOUWLAND, HAKHOUT en HEIDE gelegen onder de gemeente *Rosmalen*.

Bij gedrukte Biljetten in Kleinkoop uitvoeriger Nadere Aanduiging is te bekomen ten Kantore van den Notaris *RITS* (voornoemd).

Van de volgende maat en prijs à compliant.

0,59	N. Duimen	Vierkant, per stuk	f 1,40
0,56	»	»	» 1,30
0,53	»	»	» 1,10
0,50	»	»	» 0,95
0,47	»	»	» 0,80
0,44	»	»	» 0,70
0,41	»	»	» 0,60
0,38	»	»	» 0,45
0,30	»	»	» 0,40
0,32	»	»	» 0,35
0,30	»	»	» 0,30
0,28	»	»	» 0,28

Als ook allerlei WERKEN in ARDUIN en BENTHEIMERSTEEN, MARMER ALTAREN, MEUBEL- en ronde TAFELBLADEREN en SCHOORSTEENEN, BOUWKUNDIGE ORNAMENTEN in KUNSTSTEEN en CARTON voor VERSIERINGEN, DAKLEIJEN, GIPS, ROMEINSCHE CEMENT enz. Tot zeer *Civiele Prijzen*.

Graanmarkt van **'s Hertogenbosch** van Maandag, Dingsdag en Woensdag, den 29, 30 April en 1 Mei 1844.

Rogge prijshoudend, Boekweit en Haver weerd tot nagenoeg zodige prijzen, spoedig opgenomen; het navolgende is besteed geworden, per Nederlandsch mud, als:

ROGGE	f 4,50 à f 5,10.
BOEKWEIT	» 4,85 » 5,00.
HAVER (2e kwaliteit)	» 2,00 » 2,10.

Presumtive waarde op wigt:

ROGGE van	67, 69, 71	N. Pond	f 4,60	4,90 5,10
BOEKW. »	65, 67, 69	»	» 4,60	4,90 5,10
HAVER »	38, 41, 44	»	» 2,00	2,30 2,50

per Nederlandsch pond.

Rogge 6½ à 7 ct., Boekw. 7 à 7½ ct., Haver 5½ à 6 ct.

Zijnde de middelprijs van de Rogge, waarbaar de zetting van het brood op Dinsdag den 2 Mei is geschied f 4,89.

De 3 Nederl. ponden Roggebrood 25½ Cents.

Het Boter f 0,50 à f 0,56.

De zetting van het Tarwe Brood, wordt alhier geregeld naar de Prijs-Kourant der Beurs van Rotterdam, welke is als volgt:

TARWE. Per Mudde.

Nieuwe Zeeuwsche,	1843,	middelmarkt	f 8,20.
Rhijn- en Kleefsche,	1843,	»	8,75.
Kleefsche en Hoogelandsche	1843,	»	9,15.

EINDHOVEN den 30 April 1844.

De Prijzen der Granen zijn heden alhier geweest:

ROGGE het Ned. mud	f 4,60
BOEKWEIT	» 4,50
HAVER	» 2,80
Het Nederl. pond Roggebrood	0,07
boter	0,36

BEURS VAN AMSTERDAM.

Heden, Woensdag 1 Mei 4½ ure.

W. S. 2½ pCt. 61½, ½, ½, ½. Nieuwe 3 pCt. 76, ½. Dito 5 pCt. 100¾. Semi. 4½ pCt. 103¼. Obligatien 3½ pCt. 69, ½. Handelm. 145¾, 146¼. O. I. 5 pCt. 100¼. Rijn Spoorw. 102¾. Aand. Hol. Spoorw. 98¾. Amsterd. R. M. 22½ ex. dito Coupon 29½. Gr. Packets L. 26½. 46½. Metaalgeld 100¼.

Gedrukt bij A. ROOIJ.